

ΟΙ ΥΠΕΡΜΑΧΟΙ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΘΕΛΟΥΝ ΝΑ ΜΕΤΑΤΡΕΨΟΥΝ ΤΟ ΠΙΟ ΠΟΛΥΤΙΜΟ ΦΥΣΙΚΟ ΑΓΑΘΟ ΣΕ

Τώρα οι κερδοσκόποι «διψούν» για... νερό

την τελευταία σκηνή ενός βραβευμένου ντοκιμαντέρ του για τη χρηματιστηριακή σπέκουλα στα εμπορεύματα και ειδικότερα στα τρόφιμα, ο Γιώργος Αυγερόπουλος ρωτά έναν Αμερικανό χρηματιστή αν βλέπει στο μέλλον το νερό να γίνεται αντικείμενο διαπραγμάτευσης στα χρηματιστήρια. Η απάντησή του ήταν «ίσως».

Στο χρηματιστικό καπιταλισμό, ότι μπορεί να είναι χρήσιμο για τον άνθρωπο μπορεί να αγοράζεται και να πουλιέται. Ακόμη και όταν πρόκειται για το νερό, ένα αγαθό που η φύση μάς το παρέχει απλόχερα και από το οποίο εξαρτάται η ζωή μας.

Το νεοφιλελεύθερο ρεύμα που κυριαρχεί παντού, όμως, δεν βλέπει στο νερό παρά ένα ακόμη εμπόρευμα που μπορεί να φέρει κέρδη και που η αγοραπωλησία του μπορεί να συμβαδίσει με τους νόμους της αγοράς. Εδώ και δεκαετίες μεγάλες επιχειρήσεις, συνεπικουρούμενες από το ΔΝΤ, την Παγκόσμια Τράπεζα και την Ευρωπαϊκή Ένωση, προσπαθούν να βάλουν χέρι στους υδάτινους πόρους και στα δίκτυα ύδρευσης, σε όλο τον κόσμο, όχι όμως χωρίς αντιδράσεις και κυρίως χωρίς η εμπλοκή τους να συνοδεύεται από οφέλη για τους πολίτες.

Στο στόχαστρο

Το ότι το νερό έχει μπει εδώ και χρόνια στο στόχαστρο των απανταχού κερδοσκόπων είναι γνωστό. Τελευταία μαθαίνουμε όμως ότι μελλοντικά θα είναι και η πιο επικερδής επένδυση και η αγορά του θα ξεπεράσει αυτές της ενέργειας, των μεταλλευμάτων και των βασικών ειδών διατροφής. Λογικό. Αφού είναι, ότι πολύτιμοτερο μας παρέχει ο πλανήτης. Μόνο που τα γκόλντεν μπόνι των επενδυτικών εταιριών που συντάσσουν τέτοιες εκθέσεις δεν υπολογίζουν τον παράγοντα άνθρωπο.

Σε έκθεσή της που δημοσιεύτηκε αυτή την εβδομάδα, η Citibank θεωρεί ότι η εμπορία του νερού θα ξεπεράσει σε τζίρο ακόμη και την εμπορία πετρελαίου και προτείνει στους επενδυτές να στραφούν προς τη νέα υπό διαμόρφωση αγορά. Η Citibank οραματίζεται «στόλους» με δεξαμενόπλοια νερού, εγκαταστάσεις αποθεματοποίησης που θα μοιάζουν με «γίγαντες» μπροστά στις εγκαταστάσεις «νάνους» που υπάρχουν σήμερα για το φυσικό αέριο, το υγροποιημένο φυσικό αέριο και το πετρέλαιο. Ο συντά-

ΚΩΣΤΑΣ ΠΛΙΑΚΟΣ
kpliakos@e-typos.com

κτης της έκθεσης, Βίλεμ Μπούιτερ, θεωρεί ότι στο άμεσο μέλλον θα υπάρξει ένα «άνοιγμα» των επενδύσεων στον τομέα του νερού, συμπεριλαμβανομένων της παραγωγής φρέσκου, καθαρού νερού από άλλες πηγές (αφαλάτωση, καθαρισμός), καθώς και της αποθήκευσης και μεταφοράς διά ξηράς και θαλάσσης.

Η διαπίστωση, βέβαια, ότι το νερό είναι «περιουσιακό στοιχείο» και «εμπορεύσιμο αγαθό» έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την κοινή πεποίθηση ότι τουλάχιστον η πρόσβαση σε πόσιμο νερό είναι αναφαίρετο δικαίωμα του ανθρώπου.

Η έκθεση κάνει λόγο για ανταλλακτήρια νερού σε διάφορες χώρες ανά τον κόσμο, όπως στην Αυστραλία, στη Νότιο Αφρική και τη Χιλή όπου οι υδάτινοι πόροι που χρησιμοποιούνται κυρίως για άρδευση αξιοποιούνται με ένα σύστημα ανταλλαγής μεταξύ περιοχών. Αυτό, πάντως, δεν έχει να κάνει με το πόσιμο νερό και με το πώς αυτό φτάνει, καθώς και σε ποια τιμή, στον πολίτη.

Οι υπέρμαχοι της ελεύθερης αγοράς διατείνονται ότι η εμπορευματοποίηση του νερού, δικτύων κ.λπ. λειτουργεί υπέρ όλων. Κι αυτό γιατί γίνεται αποτελεσματικότερη χρήση του, αποφεύγεται η υπεράντληση, καθώς και οι πόλεμοι. Και σ' αυτή την περίπτωση η νεοφιλελεύθερη άποψη αντιμετωπίζει τον πολίτη και πάλι ως κατανλωτή, για ένα προϊόν όμως που δεν είναι καταναλωτικό. Το ερώτημα είναι αν η αγορά και το κέρδος μπορούν να καθορίσουν το τι σημαίνει αποτελεσματική χρήση. Και τελικά αν ένας λαός πεθαίνει από τη δίψα, μπορεί να υπάρξουν συμβόλαια ή πολυεθνικές που θα μπορέσουν να του στερήσουν το νερό;

Τα παραδείγματα ιδιωτικοποίησης του νερού σε διάφορες χώρες του κόσμου απέδειξαν περίτρανα ότι το μοντέλο δεν μπορεί να λειτουργήσει. Τουλάχιστον όχι προς όφελος των πολιτών. ■

Μελλοντικά θα είναι η πιο επικερδής επένδυση και η αγορά του θα ξεπεράσει αυτές της ενέργειας, των μεταλλευμάτων και των βασικών ειδών διατροφής

Οι πιθανότητες ιδιωτικοποίησης στην

Η ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ του νερού είναι ένα θέμα που αγγίζει εν πολλοίς και τη χώρα μας. Εδώ και αρκετούς μήνες συζητείται η πώληση της ΕΥΑΘ με κύριους μνηστήρες τις γαλλικές εταιρίες Suez και Veolia, ενώ ενδιαφέρον έχει εκδηλωθεί και από γνωστούς Έλληνες επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στις κατασκευές και στην υψηλή τεχνολογία.

Στρατηγική επιλογή

Αυτό που πρέπει να γίνει κατανοητό είναι ότι η ιδιωτικοποίηση του νερού αποτελεί στρατηγική επιλογή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και είναι ευκολότερο να γίνει σε αδύναμες χώρες. Η κρίση χρέους στην Ελλάδα -παλαιότερα στις ανατολικές χώρες- αποτελεί την ιδανική ευκαιρία άσκησης πιέσεων πώλησης της κρατικής περιουσίας, όπως αποδείχθηκε από τα δύο Μνημόνια που υπέγραψε

η κυβέρνηση **Παπανδρέου**. Το αστείο της υπόθεσης είναι ότι εδώ και χρόνια διακρίνουμε μια αντιστροφή της τάσης για ιδιωτικοποίηση του νερού που έρχεται σε αντίθεση με το νεοφιλελεύθερο δογματισμό των Βρυξελλών.

Ας πάρουμε το παράδειγμα της Γαλλίας. Από το 2010 ο Δήμος του Παρισιού πήρε πίσω τη διαχείριση του νερού της πόλης από τις Suez και Veolia, με το δήμαρχο **Μπερτράν Ντελανοέ** να εμφανίζεται έτοιμος να σπηρίξει και άλλους δήμους της χώρας να πάρουν πίσω τη διαχείριση των υδάτων τους.

Σε έκθεσή του το Ευρωπαϊκό Επιχειρηματικό Παρατηρητήριο, το 2008, επισήμανε την τάση επιστροφής του νερού στις κρατικές υπηρεσίες διεθνώς αναφέροντας παραδείγματα όπως την Ουρουγουάη, το Μάλι και τη Δυτική Αφρική. Μεταξύ των μεγάλων πό-

λεων που έδωξαν τους ιδιώτες ήταν το Μπουένος Αϊρες, το Χάμιλτον στον Καναδά και η Κοτσαμπάμπα στη Βολιβία. Περισσότεροι από σαράντα δήμοι στη Γαλλία έχουν πάρει πίσω το νερό τους τα τελευταία δέκα χρόνια.

Συμφωνίες

Στη δεκαετία του '90, όταν το ΔΝΤ και η Παγκόσμια Τράπεζα δρούσαν σχεδόν ανεξέλεγκτα στη Λατινική Αμερική, στην Αφρική και την Ασία, πολλές χώρες ιδιωτικοποίησαν ή αναγκάστηκαν να ιδιωτικοποιήσουν το νερό τους. Οι δύο προαναφερόμενες εταιρίες ήταν από τις πλέον κερδοσμήνες, κλείνοντας συμφωνίες σε Αργεντινή, Βολιβία, Κολομβία, Νότιο Αφρική, αρκετές πρώην ανατολικές χώρες και τις Φιλιππίνες.

Στην Ανατολική Ευρώπη οι δύο εταιρίες πήραν το νερό με